

Regional vattenförsörjningsplan Kalmar län – förslag till yttrande Vetlanda kommun

Ärendet

Miljö- och byggförvaltningen (MBF) har tagit del av Kalmar läns förslag till regional vattenförsörjningsplan. MBF kan konstatera att planen har liten påverkan på dricksvattenförsörjningen för Vetlanda kommun men att mark- och vattenanvändningen inom kommunen kan påverka framför allt möjligheten till att använda Emån som ytvattentäkt inom Kalmar län.

Nedan finner ni en kort sammanfattning av vad Vetlanda kommun gör för att säkerställa skyddet för Emån ur miljö-, natur- och säkerhetssynpunkt samt att Emån även fortsättningsvis kan användas som ytvattentäkt, inte bara i Vetlanda kommun.

Kommunen arbetar aktivt med tillsyn/prövning och i focusgrupper med att minska påverkan på Emån och dess biflöden från höga vattenflöden, dagvatten, industriella utsläpp, förorenad mark, enskilda avlopp med mera.

I kommunen finns en särskild vattengrupp där Emåns vattenvårdsförbund (Emåförbundet) är sammankallande. Vattengruppen är en operativ arbetsgrupp med kommunala företrädare (miljö, plan, teknisk försörjning, räddningstjänst) och har till uppgift att utreda och lämna förslag på natur-, miljö- och säkerhetsåtgärder rörande vatten inom kommunen. Även Eksjö kommun har en liknande vattengrupp. Emåförbundet utgör även vattenråd inom Emåns avrinningsområde.

Emåförbundet har ett uppdrag från VETAB och Södra Cell AB (Mönsterås Bruk) att sköta vattenregleringen i flera av de betydande reglerade vattenmagasinen inom Emåns avrinningsområde (9 av totalt ca 70 st).

Kalkning inom Emåns avrinningsområde sker enligt gällande kalkningsplan

Vetlanda kommun har några ytvattentäkter inom Emåns avrinningsområde, bland annat Vetlanda stad. Inga vattenskyddsområden finns dock ännu för ytvattentäkterna men diskussioner pågår. Grundvattentäkterna har uppdaterade vattenskyddsföreskrifter.

Kommunen arbetar vidare aktivt med de nationella och regionala miljömålen. Här kan nämnas framtagandet av en länsövergripande policy för anslutning av industriellt processavloppsvatten till kommunalt spill- och dagvattennät (2013) samt kommunens planer på att ta fram en särskild VA-plan.

Kalkning (Emåförbundet) sker inom Emåns avrinningsområde i ett flertal sjöar/vattendrag enligt gällande kalkningsplan.

En översyn av underlaget för miljö kvalitetsnormerna avseende vattenområdena inom Emåns avrinningsområde pågår (2013).

I kommunens översiktsplan (2010) framhåller man värdet av skyddet för Emån och dess biflöden.

Med vänlig hälsning

Thomas Svensson
Byråinspektör

Sammanfattning

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och det är av den anledningen viktigt att säkra dess kvantitet och kvalitet för att trygga människors hälsa nu och i framtiden. En säker dricksvattenförsörjning kräver en långsiktig planering som säkerställer att de vattenresurser som finns även i ett flergenerationsperspektiv kan förse invånarna med dricksvatten av god kvalitet. Detta har också kommit till tydligt uttryck i EU:s ramdirektiv för vatten som säger att medlemsstaterna ska säkerställa erforderligt skydd för de vattenförekomster som används eller som är avsedda att användas i framtiden för uttag av dricksvatten i syfte att undvika försämring av dess kvalitet.

Som ett led i detta arbete har Länsstyrelsen i Kalmar tagit fram en regional vattenförsörjningsplan för Kalmar län. Arbetet har pågått under perioden 2011-2013 i ett nära samarbete med länets kommuner. Syftet med den regionala vattenförsörjningsplanen är att säkerställa tillgången till vattenresurser för vattenförsörjningen i Kalmar län i ett flergenerationsperspektiv. Planen ska utgöra ett planeringsunderlag för kommunernas och länsstyrelsens arbete vid översiktsplanering och annan ärendehandläggning. Dessutom ska planen stärka länets förmåga att hantera krissituationer kopplade till hot mot dricksvattenförsörjningen, bl.a. till följd av klimatförändringarna.

I planen har 27 vattenresurser pekats ut som regionalt viktiga för länet dricksvattenförsörjning. De utgörs av 14 grundvattenmagasin, 6 sjöar och 7 vattendrag. Vattenresurserna beskrivs översiktligt med text och karta, hot och risker mot vattenresursen, kommentarer till möjligt vattenuttag och om eller hur vattenresursen är skyddad.

För närvarande är dricksvattenbehovet för länets befolkning beräknat till ca 17,5 miljoner m³ per år, varav ca 40% är ytvatten, 30% är grundvatten och 30% är grundvatten med konstgjord infiltration. Den totala vattenförbrukningen i länet, inklusive industrier, jordbruk etc. har beräknats till ca 58 miljoner m³ per år. Vid ett antaget torrår år 2100 är det beräknade vattenbehovet 88 miljoner m³ vilket överstiger det idag maximalt bedömda hållbara uttaget (87,2 miljoner m³).

I Kalmar län finns 109 allmänna vattentäkter varav 84 har fastställda vattenskyddsområden. I projektet har vattenskyddsområdenas status bedömts. Resultatet blev att 39 % är i stort behov av revidering, 32 % är i medelstort behov av revidering och för 8 % bedöms behovet av revidering vara litet eller inget. I länet pågår arbete med att revidera och tillskap nya vattenskyddsområden för kommunala vattentäkter. Takten för arbetet med att skydda våra vattentäkter bedöms som låg och flertalet vattentäkterna kan inte anses vara skyddade ur ett flergenerationsperspektiv.

Vattenresurserna är utsatta för olika hot och risker på grund av mänskliga aktiviteter. Bebyggelseutveckling och infrastruktur kan begränsa tillgängligheten till resurserna. Bränsle- och kemikaliehantering och transporter, industriella verksamheter inkl. förorenad mark, avloppsvattenutsläpp, jord- och skogsbruk etc. utgör potentiella hot mot vattnets kvalitet. Några av de kvalitetsproblem som uppmärksammats i länets grundvatten är förhöjda halter av klorid, nitrat och bekämpningsmedelsrester. Materialtäkt, särskilt i sand och grus, riskerar att varaktigt minska möjligheter till framtida vattenuttag.

Den fördjupade klimatanalysen visar att det generellt kommer att bli torrare i hela länet framförallt under sommarhalvåret. För Öland kommer det att bli torrare under hela året.

Studien visar också att tillfällena med höga flöden och översvämningar till följd av skyfall kan komma att öka samtidigt som det kommer att bli stor risk för brist på vatten under sommarhalvåret till följd av klimatförändringarna. Vattenbehovet för bevattning kommer att öka till följd av de längre växtsäsonger som förväntas.

Ett omfattande arbete behöver utföras på kommunal nivå och länsnivå för att säkerställa tillgång och kvalitet hos vattenresurserna i ett flergenerationsperspektiv. Områden med risk för framtida vattenbrist behöver tydliggöras och riktlinjer/ strategier arbetas fram för att hantera olika typer av intressekonflikter. Fördjupad systemanalys behöver tas fram om de olika vattenresurserna, relevant miljöövervakning med tydlig fokus på flöden i sjö och vattendrag och nivåövervakning för grundvatten.

Vattenförsörjningsplanen pekar på behovet av ett ökat samarbete om vattenresurserna såväl mellan kommunerna inom länet som med grannlänerna. Av de regionalt viktiga vattenresurserna (yt- och grundvatten) i länet är ett flertal belägna eller har flöden som rinner genom andra kommuner och län. För att säkerställa vattenresurserna krävs därför att samtliga berörda kommuner arbetar tillsammans utifrån avrinningsområdenas avgränsning.